

Olay Tarifi ve Olaylar: Ben Fenomeninden Çıkış – Tavrı Almanın Ötesinde

Editörün Notu: Aşağıdaki yazı web sitemizin takipçilerinden Doruk Özenç tarafından yazılmış ve tarafımıza iletilmiştir. Müzisyen Erkan Oğur üzerinden son günlerde öne çıkan tartışma konularından birine mercek tutmaktadır. Okurlarımızın dikkatine sunarız. Yazıya dair görüş ve önerilerinizi makale altında bizlerle paylaşabilirsiniz.

Söz ve müziği saray sözcüsü ve rejimin ideologlarından İbrahim Kalın'a ait olan şarkıya Erkan Oğur'un enstrümanıyla eşlik ettiğini öğrendik. Bu durum çeşitli haber platformlarında yayınlandı. Sosyal medya ve diğer mecralara tartışmalara yol açtı. Bugünkü rejimin taraftarları Erkan Oğur ile beraber İ.Kalın'a "üstad" "üstad müzisyenler" "kıymetli sanatçılarımız" payelerini vererek durumdan kendilerine pay çıkarmaya çalıştılar. Sanatın siyaset üstü olduğunu ve bu güzel işin siyasal tartışmalara konu olmaması gerektiğini ifade ettiler. Arkasından Oğur'a tepki gösteren muhaliflerin "yobazlığından" ve "kutuplaştıracılığından" dem vurdular. Oğur'un dinleyicilerinin bir kısmı ise sanatın siyaset üstü olduğunu, sanatçının esas olarak sanat faaliyetinin içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini ve bu olay üzerinden Oğur'u mahkum etmemek gerektiğini belirttiler. Bu rejime karşı olan kesimler ise kırgınlık, üzgünlük ve öfke göstererek tavrı beyan ettiler.

Sosyal medyada bu tarz durumların tartışılmasına aşınayız. Olaylar ve durumlara dönük tavrı almanın ve tepki göstermenin ötesine geçmemiz gerekiyor. Bunun için durumun içerisinden çıkıp daha geniş örüntü ve bağlantılar kurmamız gerekiyor. **Erkan Oğur olayında yaygın olarak gördüğümüz; sanata ve**

sanatçılara dönük bağıllık ve hissiyatın bireysel olarak görüldüğüdür. Rejimin taraftarları ataerkil, ırkçı, faşist ve bölge halklarına düşmanlık-üstünlük ve hınç besleyen bir “biz” fenomeni etrafında buluşurken; rejimin karşıtları arasında sanatı ve sanatçıyı “aşkın” ve “özerk” bir konumda gören yaklaşımlar mevcuttur. Öte yandan sanatçıların bu rejimle yan yana gelmemesi gerektiğini haklı olarak ifade edenlerde de “ben fenomeninin” izdüşümlerini görmek mümkündür. Tüm bunların ötesine geçmek ve bugün neye ihtiyacımız olduğuna dair tartışma yürütebilmek için durumun dışında düşünmeye de ihtiyacımız var.

SANAT VE POLİTİKA İLİŞKİSİ GÖRÜNÜRÜN ÖTESİNDE

Bu şarkının söz ve müziğini İ.Kalın’ın yazdığı gizlenseydi ve mevcut rejime belirli yönlerden itiraz eden bir halk müziği sanatçısına iletilseydi tepki yaratır mıydı? Erkan Oğur olayında ilginç olan noktalardan birisi de İ.Kalın’ın söz ve müziğine ilişkin hiçbir analizin yapılmamasıdır. Kalın; mevcut varlıklar aleminin dışında ve onun üzerinde bir varlığı arıyor şarkısında. Heideggerci metafizik ve Gadamerici yorumdan (hermeneutik) beslenen bir hat üzerinden mevcut varlıkların ötesinde ve üzerinde bir “hakikati” aradığını iddia ediyor. Bunu da oldukça iğreti dursa da dervişane bir performansla yapmaya çalışıyor. Faşist rejimin ideologu olan bu post-modern derviş, bu rejimin sanatçılar üzerinde yarattığı baskı, sürgün, hapis ve ölümlere bakıyor ve saz çalıyor. Mevcut acılarımızın hiçbir önemi olmadığını ve bu dünyaya derviş gibi bakmamızı, mistik ve tasavvufi öğelerle sakinleşmemizi, bizim dışımızda cereyan eden varlık nedenimizi keşfetmemizi öneriyor. Evet, bu korkunç. Daha da korkunç olan benzer öğeler taşıyan türkülerin içeriğine hiç odaklanmadan icra edilmesi.

Halk müziğini takip eden ve icrasına yönelen kesimlerde; biçim ve içerik bakımından ciddi bir kopuş görülmektedir. Öz, has ve otantik bir “türkü” performansına dönük yoğun bir çaba gözlenmektedir. İcracının duruş ve kompozisyonu ile bütünleşen bu performans “kimlik inşasına” ve “otantikliğin-

derinliğin" inşasına katkıda bulunur. En derin ve kadim anlamıyla Anadolu'da "gerçek bir felsefenin" var olduğunu ve bu "felsefenin" derinlerde ve keşfedilmeyi beklediği ifade ediliyor. Anadolu/ "Bu Topraklar" romantizminin ve ona eşlik hümanizmin altını kazıdığımızda "kanla ve irfanla kurulan cumhuriyetin" inşa ettiği hakim ulus şovenizmine destek olan öğeleri görüyoruz. Kırma uğramış halklar, ataerkil baskı altında yaşayan kadınlar, çürük binalarda ve ter atölyelerinde göçük altında kalan proleterler, ezilen ve sistematik bir baskıya uğrayan LGBTQ bireyler, rejimin ve rejime bağlı faşist çetelerin süngüsünü hep ensesinde bulan Aleviler/Hristiyanlar/Yahudiler bu hümanist iklimin ve kadim Anadolu felsefesinin cumhuriyetle buluşan ve AKP ile taçlanan sürekliliğinde nerededirler ?

Halk Müziği olarak "devlet destekli" kurulan; arşiv-derleme çalışmalarıyla merkezileşen ve devletin iletişim organları tarafından yaygınlaştırılan; iletişim teknolojilerinin ve medyanın gelişmesiyle beraber piyasa ilişkilerine, mülksüzleştirmeye ve metalaştırmaya açık hale gelerek sektör haline gelen ; kendi içerisinde ciddi ve büyük eşitsizlikler ve haksızlıkların yaşandığı bu iklimden çıkan "halk müziğini sahipleniyor muyuz ?" Gerçekten bütün "halk müziğini" sahipleniyor muyuz ? Müzik tercihlerimiz bunların dışında mı ? Müzik tercihlerimiz üzerine düşünürken bu saydıklarımızı dışarıda mı bırakıyoruz ? Gerçekten bütün "halk müziği" olarak sunulan ürünlerin "otantik ve değişmeyen" bir özü olduğunu düşünüyor muyuz ?

Burada tartışmaya çalıştığımız; Oğur'un Kalın ile beraber müzik icra etmesi olayının ve bu durumun ötesinde düşünme çabasıdır. Bu rejimle ve bu rejimin suçlarından sorumlu olanlarla hiçbir düzlemde buluşulmamalıdır. Öte yandan rejim; sadece kaba baskı ile kendini tahkim etmez. İdeolojik olarak; bireysel tercihleri, ben fenomenini, kişisel deneyimlerin içerisinden siyasal tavır geliştirmeyi önerir ve bunun önünü açar.

SONUÇ YERİNE İHTİYACIMIZ OLAN ŞEY

İhtiyacımız olan şey gerçek bir komünist devrimdir. Gezegenin, canlıların ve insanlığın kurtuluşu için umuda ihtiyacımız var. Bilimsel temelde bir umut; görünür şeylerin ötesinde tavır almaya ve sistemin temel fay hatları üzerine yoğunlaşmayı sağlar. Gerçek bir kurtuluş ve çözüm yolunu; bu yolun bilinen zorluk ve engebelerini göz önüne alarak yürümeyi gerektirir. Bu yürüyüş zorludur, bilimsel temelde bir umut gerektirir. Fakat umudun bilimsel temeli olması “duygusuz” olduğu anlamına gelmez.

Özel olarak belli bir tür müziğe ve içeriğe değil; farklı duyguları ifade eden; imgelem ve hayal gücünü daha geniş sınırlara taşımaya çalışan müziklere ihtiyacımız var. Tek tek sanatçıların “teşhiri” “kınanması” “korunması” “dokunulmazlık altına alınmasından” ziyade bu sistemin sanatçıları da binbir sıkıntı ve zorluk altında bırakan koşulların teşhirine ihtiyacımız var. Duygularımızı, “ben fenomeni” ve “kişisel tercih-boykot-dargınlıkların” ötesinde insanlığın kurtuluşu için büyütmemiz ve derinleştirmeye ihtiyacımız var.

Öfkeye de, neşeye de, hüzne de ihtiyacımız var. Bunları duygu halinde yaşamaya ve gerçekten duygu olarak yaşamaya ihtiyacımız var. Kendi içine dönen ve kendi halinde seyreden duygulanımlardan çıkarak bu sistemin altında milyarlarca acı çeken insanın olduğunu bilerek bu duygumuzu bilimsel temelde bir umut için; Bob Avakian’ın mimarı olduğu **Yeni Komünizm** için ayaklandırmaya ihtiyacımız var.